

ПРОФ. ДФН НИКОЛАЙ МИЛОШЕВ – ЗА ПРОФЕСИОНАЛНАТА ОТГОВОРНОСТ И ТОЛЕРАНТНОСТТА

142 години БАН

Николай Георгиев Милошев е бакалавър по математика (1982 г.) и магистър по физика (със специализация по метеорология, 1985 г.) на СУ „Св. Кл. Охридски“. През 1985 г. постъпва като специалист физик в Геофизичния институт на БАН, а през 1990 г. е избран за научен сътрудник II ст. (Физика на атмосферата). Разработва и успешно защитава дисертация (“Кинетика на нестационарно образуване на нова фаза в атмосферата”) и през 1994 г. получава научната степен доктор по физика (Физика на атмосферата). От 1999 г. е старши научен сътрудник (от 2010 г. – доцент). През 2010 г. става доктор на физическите науки (дисертационен труд “Елементи от микрофизика и състав на атмосферата – теория и приложения”). През 2011 г. е избран за професор.

Специализирал е във Факултета по Физика на Университета в Хелсинки, Финландия (1992 г.) и в Лабораторията по физическа химия на Университета „Л. Пастьор“ в Страсбург, Франция (1993 г.).

Ръководител или участник в над 25 научно-изследователски проекти – национални и международни (на ЕС, НАТО, по двустранно академично сътрудничество с Италия, Русия, Франция, Гърция), както и в 14 научно-приложни проекти на различни министерства и фирми.

Научните му интереси са насочени към изследване на озоновия слой (стратосферен озон над територията на България и създаване на система за прогнозиране нивата на тропосферен озон в атмосферния въздух), на слънчевата ултравиолетова радиация (интензитет и спектрален състав), динамичните процеси и турбулентна дифузия в планетарния граничен слой и физикохимията на хетерогенните процеси в атмосферата (теоретични изследвания на фазовите преходи на водата и на образуването на сулфатни и нитратни замърсители в Сб облаци и мъгли). Особено внимание отделя на вредните субстанции в атмосферата, в т.ч. при инциденти, и на хармонизация на подходите и инструментите за изучаване на регионалното замърсяване на въздуха на България и Балканите (създаване на система за контрол качеството на данните и проектиране на национална база данни за емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух и разработване на приложен софтуер за въвеждане, актуализиране и генериране на справки и отчети; съставяне на единна методика за изчисляване и инвентаризация на емисиите на вредни вещества във въздуха съобразно конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния и рамковата конвенция на ООН за изменение на климата; предварителна оценка на нивата на бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух, съгласно Директиви 2000/69/ЕС и 2002/3/ЕС). Резултатите от изследванията му са насочени към оценка на ефектите и уязвимостта от климатични промени в Централна и Източна Европа. Като дългогодишен директор на Геофизичния институт участва и в разработването на сеизмичното райониране на Република България, съобразено с изискванията на Еврокод 8 “Сеизмично осигуряване на строителни конструкции” и съставяне на карти за сеизмичното райониране с отчитане на сеизмичния hazard върху територията на страната. Има съществен принос за модернизацията на Националната оперативна телеметрична система за сеизмологична информация (НОТССИ).

Автор е на 119 публикации, от тях 55 в чужбина. Участва в разработването на 14 научно-приложни продукти.

Заема редица отговорни длъжности в БАН: председател на Съвета на директорите на направление “Науки за Земята” (2004–2010 г.), и.д. Научен секретар “Науки за Земята” (2010 г.), член (от 2002 г.) и заместник-председател на Общото събрание на БАН (от 2008 г.), член (от 2004 г.) и председател на Финансово икономическия експертен съвет на Общото събрание на БАН (от 2008 г.). Участва в няколко научни съвети в БАН (на Геофизичния институт, 2002–2010 г.; на Института по океанология, 2004–2008 г., на ЦЛСМСИ, 2003–2010 г.; на НИМХ, от 2010 г., на НИГГ, от 2010 г. Бил е член на Специализирания научен съвет по Геофизика при ВАК (2004–2007 г.), на Комисията по озона към МОСВ (1997–2000 г.) и Национален представител на Р България в ПК “Структуриране на европейското изследователско пространство” към БРП на ЕС – МОН (2003–2006 г.). От 2003 г. е Координатор на Националния център за данни към Националния орган на Р България по Договора за всеобхватна забрана на ядрените опити – МВНР, както и член на Националната океанографска комисия при БАН (от 2004 г.). От 2002 г. е редактор на “Bulgarian Geophysical Journal”. Членува в Съюза на учените в България (от 1994 г.), в European Association for the Science of Air Pollution (от 1999 г.) и в Българско геофизично дружество (от 2001 г.).

От 2001 г. е заместник-директор на Геофизичния институт на БАН, а от 2002 до 2010 г. – директор. След създаването на Националния институт по геофизика, геодезия и география – БАН е назначен за негов директор.

Професор Милошев, вече една година Вие сте директор на новосформирания Национален институт по геофизика, геодезия и география (НИГГГ). Какво наложи неговото създаване и защо е „национален“?

В БАН съществуваша много самостоятелни научни звена, някои от тях лаборатории. Това удребняване беше предизвикано от многото научни направления, развитието на които доведе до познатата диференциация в структурата на Академията. След реструктурирането през 2010 г. се създадоха възможности за формиране на реално съществуващи интердисциплинарни колективи. Напр., НИГГГ възникна от сливането на 4 самостоятелни звена на БАН – два института и две лаборатории. Със своята тематика, традиции и дългогодишна специализация, двата института – Геофизичният и Географският – формират ядро на науките за Земята. Според мен, в това важно научно направление новият институт оптимизира научните изследвания и свежда до минимум дребнотемиято и дублирането на изследователски тематики.

А националният ранг на института може да се обясни с две важни причини. Първата е, че тук се извършват единствените в България мониторингови дейности на физични процеси и явления на територията на страната, които са от изключителна важност за обществото (напр. сеизмичността) и поради това тяхното провеждане се финансира от държавата. От друга страна, в този институт са събрани едни от най-добрите професионалисти, които са признати експерти в научните направления на департаментите. По мое дълбоко убеждение, съвременните учени трябва да обслужват държавата и обществото в сферата на тяхната професионална компетентност. Това е не само тест, но и своеобразен връх за истинския учен. Не случайно през последните години в акцентите на европейската наука, в т.ч. и на 7 Рамкова програма, приоритет има сървисът, т.е. обслужването на обществото.

Редовните читатели на „География 21“ са запознати с процедурите и резултатите от външната международна експертна оценка на БАН (вж. бр. 4/2009, както и <http://www.bas.bg>). Последвалото реструктуриране на БАН, проведено в условията на силен политически натиск, постигна ли според Вас предварително заложените цели и беше ли съобразено с резултатите и препоръките на европейската експертиза?

Нашето научно направление (*Климатични промени, рискове и природни ресурси* – б. р.) е най-засегнато от реструктурирането в БАН. От съществуващите 11 самостоятелни звена, останаха само 6, като две от тях преминаха в други направления

– обединеният Институт за космически и слънчево-земни изследвания към *Астрономия, космически изследвания и технологии*, а Институтът по минералогия и кристалография „Акад. Ив. Костов“ – към *Нанонауки, нови материали и технологии*. От останалите в направлението 4 института, два са национални – НИГГГ и Национален институт по метеорология и хидрология (НИМХ). Другите два (Геологическият институт „Страшимир Димитров“ и Институтът по океанология „Проф. Фритьоф Нансен“) също са с доказан през годините авторитет. Според мен, обединените в нови институти звена на БАН не загубиха, а спечелиха – те съхраниха своя потенциал, но разшириха тематичния си обхват и постигнаха по-голяма стабилност – и като позиция в държавата и обществото, които по призвание обслужват.

Колкото до експертните оценки, за Геофизичния и Географския институт те бяха едни от най-високите в БАН. Особено важно е, че и четирите звена, влязоха в НИГГГ, получиха максимална оценка (А) за перспективност. Това е достатъчно показателно.

Дали реструктурирането в БАН приключи и трябва да спре до тук? – според мен, не. Реструктурирането на науката и на нейните звена и институции тече в цяла Европа. Имах възможност на присъствам на среща с бившия еврокомисар по науката Янец Поточник (Словения). Той аргументирано разви тезата защо науката в ЕС не е световен лидер – в европейските страни научният потенциал все още е силно раздробен. Трябва да напомня, че еврокомисарят подкрепи проекта за българската Национална стратегия за научни изследвания и развитие 2009–2019 г.

Годината, в която Географският институт чества своята 60-годишнина, беше последна в неговото самостоятелно съществуване. Кое от Ваша гледна точка наложи закриването на Института и вливането му в новосформирания НИГГГ като департамент?

През същата тази 2010 г. Геофизичният институт чества своя половинвековен юбилей... Трябва да приемем, че всичко се променя, особено в природата, и това всички добре го знаем. Същевременно трябва да подчертаем, че реструктурирането не закри нито науката геофизика, нито науката география. Точно обратното – привидно съществуващи независимо в самостоятелни научни звена, след сливането им те придобиха нови възможности, взаимно се допълват, обогатяват се с нови методи и подходи, досега присъщи само за съответните отделни научни направления. Интердисциплинарните изследвания придобиват реални възможности и според мен в средносрочна перспектива те ще стават все по-ефективни и полезни за обществото и държавата. Ако трябва да обобщим, нито едно научно направ-

ление в БАН не беше закрито. Необходимостта, предизвикала тяхното създаване, извоюваните от тях през годините позиции и авторитет изискват тяхното съществуване. Досега то е било по самостоятелни пътеки, но се появиха много пресечни точки, общи пътища за развитие. И започна сливане, което ражда качествено нови форми...

Как виждате мястото на департамента География в новия институт и какво се очаква от географите под Ваше ръководство?

Само два от департаментите на НИГГГ – Геофизика и География – имат допълнителни секции. Ясно е, че това са най-големите и наукоемки звена, които обхващат много широко поле от научни знания. Географията по презумпция е символ за комплексност в изследванията, която предполага интердисциплинарни връзки. Общият поглед от различни ъгли на познанието и общите усилия в НИГГГ могат да реализират комплексността и интердисциплинарността на изследванията, към които всички съвременни учени се стремят. Ето защо не би било абсурдно бъдещо обединяване на департаментите – например, между Геодезията и Географията, между Сеизмичното инженерство и Сеизмологията.

В какво се изрази оптимизацията след сливането на 4-те научни звена на БАН в единен институт? Как ще се повиши ефективността в дейността на НИГГГ?

Оптимизацията има няколко страни. Най-очевидна е в материалната сфера. Не буди съмнение, че сливането на звената създава една по-голяма и по-достъпна материална база в новия институт, която повишава ефективността на изследванията. Просто, в определена степен и болезнен, е въпросът с оптимизацията на човешките ресурси. Наложно се да проведем 15 % съкращаване – не приемам, че това винаги е най-доброто, още повече, че така се намалява и обхвата на провежданите изследвания. Лишихме се от много наши възрастни колеги с богат професионален опит, които пенсионирахме. За в бъдеще очаквам възможност за назначаване на нови хора – те трябва да участват активно в интегрирането между департаментите. Тук веднага изниква и другият проблем – за отлива на младите хора от науката.

Лично моето мнение е, че своеобразната „универсиализация“ на изследванията в НИГГГ ще помогне да се поемат проекти с по-широк спектър. Вече е ясно, че условие за нормално развитие на една научна институция е проектната основа на работа – и за осигуряване на необходимите материални ресурси, и за по-достойно заплащане като нормална мотивация на учените. Трябва да напра-

вим уговорката, че никъде по света учените не са богати хора, но в повечето нормално развиващи се страни те са хора, които живеят достойно. Искане ми се да вярвам, че НИГГГ като обединение от нов тип ще спомогне за изграждане на екип от здраво работещи, но и достойно живеещи хора, което е условие за подготовка и на следващо поколение изследователи и учени. Така би се осъществил естествен преход между поколенията, за разлика от съвременното състояние, когато зее огромна „дупка“ между 50-годишните и 20-30-годишните хора на науката.

Кои, според Вас, са стратегическите приоритети на НИГГГ?

Те са записани в официалните документи на Института и ще си позволя да ги цитирам:

- Развитие на научни методи и средства за изследователска и оперативна дейност, организация и поддържане на интегрална база данни за геоинформация;

- Мониторинг на процеси и явления, свързани с природни и антропогенни рискове;

- Изследване на сеизмичния и антропогенен риск, съвременните движения на земната кора, устойчивостта на сгради, инженерни съоръжения и инфраструктура;

- Оповестяване на рискови събития и формиране на научнообосновани политики в областта на управлението на природните и антропогенни рискове;

- Засилване на контактите с държавните, обществени и стопански организации с цел внедряване на научните резултати в практиката;

- Тясна интеграция в европейските и световни изследователски програми и мониторингови мрежи;

- Привличане и подготовка на млади кадри.

Кои са най-важните проекти, разработвани в НИГГГ?

Без да подценявам важността на фундаменталните изследвания, но през последните години водещи стават научно-приложните изследвания в нашата дейност. Те се финансират основно чрез различни проекти. Изкушавам се да посоча някои от водещите тематики с голяма обществена значимост, като например новото сеизмично райониране на България и автоматизираната система за прогнозиране и моделиране на замърсяването на територията на страната. Мониторинговата дейност, която е основна за НИГГГ, във всички случаи е най-приоритетна и през последните 10 години всеобщо е мнението, че тя трябва да бъде приведена на възможно най-високо европейско ниво. Това вече е факт за редица от мониторинговите дейности в института. Те са нашият най-пряк принос в подпомагането на държавата и обществото.

Един от най-големите проблеми пред българската наука е липсата на интерес и недостатъчната мотивация у младите към научните изследвания. Каква е ситуацията в НИГГГ?

Колкото и да е неприятно да го споделя, при нас ситуацията с младите също е тревожна. По-горе вече подхванахме тази тема. В резултат на реструктурирането в БАН приложихме действащото в страната законодателство и се разделихме с всички наши колеги, подлежащи на пенсиониране. Трябва да признаем, че в БАН тези непопулярни мерки години наред не се спазваха стриктно. Същевременно нашите пенсиониранни колеги не са отхвърлени, а винаги са добре дошли, когато могат да бъдат полезни, особено със своя опит. НИГГГ се нуждае от една критична маса професионалисти на средна възраст с дълъг времеви хоризонт. Те са ядрото, което да привлече и обучи младите специалисти, които да продължат напред. Защото не бива да виним само младите, че нямат интерес към науката. Подобен е случаят с „лошите деца“ – по-адекватно е да говорим за лоши родители, невъзпитали и немотивирали децата си в общочовешката ценностна система.

Ако в Института успеем да създадем онази критична маса от добри професионалисти на средна възраст с активно отношение към обучението на млади колеги, сигурно ще създадем с годините необходимото за нашите науки младо поколение от мотивирани учени и изследователи. Вярно е, че в науката кариерното израстване е по-трудно и бавно, но пък има и редица положителни страни, най-вече това, че работиш нещо, което ти е интересно и осмисля живота ти.

В края на миналата година Академията, и в частност НИГГГ, имаха сериозни финансови затруднения – орязаната бюджетна субсидия лиши служителите от заплати и преди Новогодишните празници те се озоваха в неплатен отпуск. Като Председател на Финансово икономическия експертен съвет на Общото събрание на БАН очаквате ли подобни проблеми и тази година?

Да, категорично. И сега има много звена в БАН, които са на непълно работно време. И няма как да бъде другояче, когато държавната субсидия за БАН не достига да покрие дори фонд работна заплата. А не е обществена тайна, че заплатите в БАН са едни от най-ниските в страната...

Не са много институтите в Академията, които проведоха оптимизация на щата, или казано по друг начин – проведоха крайно непопулярното съкращение. В НИГГГ, както вече споменах, то достигна 15% – само в още два-три института на БАН се случи подобно нещо. Тази мярка, заедно с гласуваното от

Научния съвет и Общото събрание на НИГГГ решение всички възрастни колеги да се пенсионират при навършване на определената за това възраст, ни дава увереност, че тази година нашите служители няма да използват принудително „неплатен отпуск“. Оптимизмът ни е породен и от стриктно провеждащия се режим на строги икономии при поддържането на сградата. Освен това, ръководството на БАН оценява важноста на провежданите от някои институти, между които и НИГГГ, научно-оперативни мониторингови дейности с национално значение и ги стимулира със скромната допълнителна финансова подкрепа.

Какво Ви безпокои в съвременното състояние и в бъдещото развитие на БАН?

За бъдещото развитие на БАН ми е трудно да коментирам – началото на XXI в. е много динамично, вкл. за науката и научните институции. От друга страна, България все още не е излязла от трудния преход, няма и икономическа стабилност. Науката продължава да бъде на заден план и само на хартия е национален приоритет. На този фон българската Академия на науките има славно минало, но все още неясно бъдеще – ще ми се да вярвам, достойно.

Колкото до съвременното състояние, БАН все още не е заел истинското си място на главен съветник на държавата и обществото. Причините не са само в Академията, но и извън нея. Когато има непостигнати цели, факторите са различни. Въпреки това, ако се постигне пълно използване на потенциала на БАН, а той, уверявам ви, е много голям, ползата за цялата държава ще бъде осезаема.

Какво е Вашето мнение за новите научни направления, записани в сайта на БАН, които до голяма степен дублират приоритетите на ЕС? Не е ли удивително, че подобно на страните в Европейския съюз, геонауките вече не са сред приоритетните научни направления в БАН? Има Биоразнообразие, биоресурси и екология, има Климатични промени, рискове и природни ресурси, но „изчезнаха“ геонауките, които са в основата на знанията за Земята?

Това, че има дублиране в научните направления не е странно. Ние сме част от европейската и световната наука и тенденциите там не ни подминават. Сещам се за един пример от Общото събрание на БАН – наш колега от Института по математика и информатика се определи като представител на неприоритетно научно направление, но с достойнство отбеляза, че науката, с която се занимава, винаги ще бъде приоритетна. Същото се отнася и за науките за Земята, чийто представител е НИГГГ. Трябва

да признаем, че в определенията на приоритетните научни направления, вкл. и в записаните за БАН, има в известен смисъл заиграване с модерната за времето ни и в обществото терминология, като бигъноразнообразие, устойчиво развитие, екология, климатични промени, рискове. В действителност, практическите нужди на това общество и на държавата определят истинските приоритети на науката. Затова и в науките за Земята има преориентация от чисто фундаменталните към актуалните практико-приложни изследвания. Това не е мода, а най-вероятно пътят на бъдещото развитие на науката, която и по тази причина става все по-интердисциплинарна. Защото всеки учен и изследовател, независимо от кое научно направление е, интуитивно търси интердисциплинарни връзки и практически приложения на своите изследвания.

В света има много положителни примери за проспериращи академични обединения Науки за Земята. Преди няколко десетилетия и у нас съществуваше, макар и повече формално, Единен център Науки за Земята. Днес все повече се говори за необходимостта от интердисциплинарни изследвания и синтез на научните знания. Има ли бъдеще в БАН научно звено Науки за Земята и какво пречи за неговото реално обособяване?

Утвърждаването на НИГГГ е първа стъпка в тази посока. Лично аз съм убеден, че от една нова интеграция в нашето научно направление, вкл. на институционално ниво, всички биха спечелили. Този въпрос обаче има много страни и зависи от много хора, поради което решаването му все още не е назряло. От друга страна, в структурирането на науките за Земята в европейски и световен мащаб също има сериозни различия. Например, сеизмологията в САЩ е в Геоложката служба; в Япония – в Метеорологичната служба; в Италия има изграден Национален институт по геофизика и вулканология. Това са само няколко примера за наложени се различни организационни модели – те съответстват на национални особености и историческо развитие на науката, както и на регионално наложени се научни приоритети. В последна сметка, не е толкова важно как ще бъдат групирани науките, а как и до колко ефективно те функционират. Особено за държави като България с ограничени икономически възможности.

Какво е отношението Ви към новия Закон за развитието на академичния състав в Република България и как оценявате първите резултати от неговото приложение?

Аз съм от последните учени, които градиха кариера почти изцяло по стария Закон за научните

степенни и научните звания (от 1972 г.). Той наистина се нуждаеше от актуализация. Идеологията, заложена в новия закон от 2011 г., е много по-ефективна и приложима от гл. т. на европейските норми. Първите резултати от приложението на този закон още не са се проявили и е трудно да бъдат коментирани. Има известни опасения, че законът предполага известно израждане, създавайки възможности за утвърждаване на твърде много професори. Но същевременно у нас отдавна има притеснение и за това, че имаме твърде много университети. Когато на държавно ниво се регулира техният брой, тогава реално ще се реши и въпросът колко професори са ни необходими. Времето ще филтрира закона, но безспорно той има европейска идеология и ще помогне на младите в кариерното им израстване в науката. Ние, по-възрастните, помним какво значи да си прекалено млад (напр., 50-годишен) като бариера за хабилитиране. Крайно време е и в България средната възраст за получаване на званието професор „да се изравни с европейската“ – около 40 години.

Вашият баща Георги Милошев е известен учен-геофизик, академик. Отрази ли се това на ориентацията Ви към науката и на научната ви кариера?

Категорично, да. Най-малкото, защото за този специален кръг от научни проблеми съм слушал още от дете. Те се оказаха жалони и за бъдещата ми професионална ориентация. Самият факт, че завърших като математик, а после с магистратурата се преориентирах към научната сфера на баща си, е показателен. Аз просто вече бях научил много неща през тези години и имах изграден траен интерес. Давам си сметка, че в нашите български условия две поколения от един род в едно научно направление са причина за редица отрицателни нагласи, но оценявам преди всичко положителното – за най-важните научни проблеми на физиката знаех на 10–15 години, докато моите колеги се сблъскаха с тях едва на 25-годишна възраст. Определено съм благодарен за това, което получих като научно наследство от своя баща.

Имахте ли интерес към географията в училище и беше ли тя за Вас любим предмет?

Не мога да твърдя, че географията ми беше любим учебен предмет, но имах интереси към нея. Любим предмет ми беше математиката. Географията ме привличаше, както и всички любознателни деца, с представите, които даваше за необятността на вселената и многообразието на природата. Тя беше прозорец към непознатото. Да не забравяме, че в онези години нямаше още интернет ...

Нашите читатели Ви познават от телевизионните приемници, когато след тревожни новини за земетресения у нас или в близки региони дават информация за случилото се. Как и кога е устроена системата за сеизмичен мониторинг в НИГГГ, доколко тя е надеждна и какво е нейното значение?

Системата за сеизмичен мониторинг и регистрация, позната и като НОТССИ (Национална оперативна телеметрична система за сеизмологична информация), беше изцяло обновена през 2005 г. според европейските изисквания. Това стана с пари, отпуснати целево от правителството. Тогава вече бях директор на Геофизичния институт и имах преки ангажменти и активно участие в този процес на преоборудване. Днес цялата сеизмична информация е цифрова и регистрацията и обработката са на световно равнище. Като се има предвид и високият професионализъм на сеизмолозите, които работят в НИГГГ, мога да твърдя, че нашата система за сеизмичен мониторинг отговаря на всички съвременни критерии за достоверност и надеждност. Това гарантира доверието и на нашите потребители на сеизмична информация. А на нейна основа се градят редица важни за държавата стратегии и планове за управление, при необходимост се обявяват бедствени положения.

Как оценявате готовността на нашата страна за посрещане и преживяване на силно земетресение и кои са основните все още нерешени въпроси за превенция и справяне с последиците от подобно бедствие?

В България са изградени всички необходими организационни структури за справяне с последиците от бедствия, включително и земетресения. Основна роля играе и ще играе бившата Главна дирекция Гражданска защита към МВР, която от 1 януари 2011 г. вече е в структурата на Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ (ГДПБЗН). Хората, които служат там, са с много добра подготовка и опит и разполагат с подходяща материална и техническа база. Но основното условие за справяне със земетресенията, и най-вече за минимални щети и жертви от тях, е превенцията. А тя е основна задача на учените в областта на сеизмологията и сеизмотектониката. Ситуацията е подобна с медицината, където здравето на една нация се определя преди всичко от широкомащабната профилактика.

Естествено, сериозен проблем за България остава качеството на строителството, което много често

не е съобразено с изискванията за антиземетръсна устойчивост. Това касае особено старите сгради. Трябва да признаем, че този проблем остава трудно решим. Но най-тревожният проблем според всички специалисти в сеизмологията, е липсата на необходимата сеизмична култура у българите. За разлика от японците, например. В това отношение и НИГГГ може много да помогне, включително в училищното обучение.

Предварителната подготовка няма да намали уплахата ни при земетресение, но ще ни помогне да реагираме адекватно. Опитът показва, че паниката в редица случаи е по-опасна от самото земетресение. Например, при земетресението в Турция през 1999 г. паниката е взела повече жертви, отколкото самото природно бедствие. И веднага да сравним със ситуацията в Япония през март тази година – коментарите са излишни.

Какво житейско верую Ви ръководи в живота и в ролята Ви на директор?

Трудно ми е да го дефинирам точно. По принцип, в живота се ръководя от максимата „прави каквото трябва, да става каквото ще“. Но предвид нашата съвременна българска действителност все повече се убеждавам, че трябва да се научим да бъдем по-толерантни помежду си. И ако трябва да формулирам това свое житейско верую, то би звучало така: *не прави на другите това, което не би желал за себе си.*

А като директор се стремя да бъда добронамерен и най-полезен на всички, за да изградим заедно един институт, който да ни гарантира достоен живот.

Какво е Вашето послание към читателите?

На читателите на списание „География 21“ на добър час то маските на науките за Земята

С проф. д-р Николай Милошев
разговаря **Петър Стефанов**